

DENİZ SEYRANCI
TEPÜK

ve

FUTNET

TEPÜK VE FUTNET

Mehmet Zeki Kutlu

Bu kitap, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli Kent Konseyi desteği ile Yerel Destek programı kapsamında hazırlanmış olup içerik tamamıyla FUTNET Derneği sorumluluğu altındadır ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli Kent Konseyi'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

YAYINLARI

KİTABIN ADI:	TEPÜK VE FUTNET
KİŞİSEL GELİŞİM:	Mehmet Zeki Kutlu
LİZ YAYINLARI:	80
SERTİFİKA NO :	76371
ISBN :	978-625-6013-29-2
YAYIN DANIŞMANI:	Psikolog Furkan Atasal
RESİMLEYEN:	Semanur Oğuz
BASKI TARİHİ :	Kasım 2024
YAYIN YÖNETMENİ:	Ramazan Seydaoğlu
İÇ TASARIM :	Liz Ajans ve Organizasyon Hizmetleri
BASKI - CİLT :	AKADEMİ BASIN YAYIN ORG. MAT. TUR. VE TEM HİZ SAN TİC LTD ŞTİ Sertifika No: 47610
TE'LİF HAKLARI:	Kitabın tüm hakları <i>Futnet Derneği'ne aittir.</i>
LİZ YAYINLARI:	KARDEŞ HAYAT TURİZM BASIN YAYIN GIDA İNŞAAT TİC. LTD. ŞTİ. Sultan Orhan Mahallesi Menzilhane Caddesi No: 42/A - Gebze TEL- FAKS: 0262 641 25 65 GSM: 0536 262 08 00 e-posta: lizyayinlari@gmail.com
GÜVENLE SATIN ALMAK İÇİN:	www.lizyayinlari.com

TEPÜK VE FUTNET

Asya, Barbaros İlkokulu'nun 4/A sınıfı öğrencisi. Derslerinde hem çok başarılı hem de kendisine verilen görevler konusunda çok çalışkan bir öğrencidir.

Günlerden bir gün, Asya okulundan döndü. Eve gelir gelmez proje ödevi için konu araştırmaya başladı. Sevil öğretmeni geleneksel kültürümüzün ve milli değerlerimizin korunması konusunda aile bireyleriyle birlikte proje yapılmasını istemişti. Panik halinde Asya babasından yardım istedi.

ASYA: Baba bana yardımcı ol. En güzel projeyi ben yapmak istiyorum. Sen eski bir sporcuydun. Sevil öğretmenim büyüklerinizin çocukluklarında oynadığı oyunlarda olabilir demişti.

BABA: Asya konu çok ama senin de yardımın ile büyük bir proje yapabiliriz. Benim oynadıklarım çok eski değil ama bak benim de üzerinde çalıştığım ve hayalim olan bir konuyu sana anlatabilirim:

Tepük sporu geçmişte Türkler tarafından oynanmış ve daha sonra kaybolmuş bir çocuk oyunudur. Türkler Anadolu'ya geldiklerinde kendi kültürlerini ve çocuk oyunlarını da getirdiler. Bunlar arasında çok özel bir çocuk oyunu vardı. Futbol ile benzer özellikleri olan ve tepük adı verilen demirden bir topa oynanıyordu. Bu oyun bizim topraklarımızda da uzun yıllar önce oynanıyordu. Eski kitaplarda bu oyunun ismi hep geçiyordu ama bu za-

manla unutuldu. Hiçbir kaynakta tepükten bahsedilmez oldu. İnsanlar sıkıldığı için mi yoksa diğer sporlar daha popüler olduğu için mi bilmiyorum ama bu oyun sanki daha önce hiç oynanmamış gibi kayboldu gitti. Belki de yasaklandı, bilmiyorum nedenini.

Günümüzün birçok popüler spor branşının atası sayılabilecek bu çocuk oyununun unutulduğunu duyunca Asya çok üzüldü.

ASYA: Topla oynanan oyunları çocuklar çok sever. Futbola da benziyor. Neden unutulsun ki?

BABA: Futbol oyunu da bir zamanlar icat edildiği ülke olan İngiltere’de yasaklanmıştı. Nedeni de eğlence için topun peşinde koşturan, tarım ve ziraat işlerini ihmal eden köylülerin çoğalmasındı.

ASYA: Köylüler çalışkan insanlardır. Eğlenmek onların da hakkı değil mi baba? Özellikle de çocuklar oyun oynamalı bence.

BABA: Doğru diyorsun kızım, ancak krallar köylülerin eğlenmesine karşı değillerdi. Fakat farklı bir oyun anlayışları vardı. Çocukların oyuncak kılıç-

lar ve oklar ile oynamalarını istiyorlardı. Bu çocukların büyüdülerinde ordu için iyi asker olmalarını istiyorlardı. Futbolu bundan dolayı gereksiz ve savaşçı yetiştirmeye engel bir oyun olarak görmüş olabilirler.

ASYA: Futbol çok sevilen bir spordur. Sağlıklı büyümemiz için sporun da çok önemli bir yeri olduğunu Sevil öğretmenimiz hep söyler.

BABA: Yasaklandığına dair bilgi de yok ama yasaklanmış olsa bile şimdiki spor branşlarının çoğu aslında askerlerin kullandıkları savaş aletlerinden oluşuyor. Cirit atma mesela. Eski mızraklardan esinlendiler. Okçuluk zaten askeri bir silahtır. Çoğunlukla da avlanmak için kullanılmış. Eskirim sporunun aracı da savaşlarda kullanılan bir silah olan kılıçtır. Askerler iyi kondisyona sahip olsunlar diye sürekli bu aletlerle spor yapmışlar. Bugünkü beden eğitimi derslerinin de amacı bireyi bedensel ve zihinsel anlamda geliştirmektir.

ASYA: Benim okulda en sevdiğim ders beden eğitimidir. Demek ki askerde de beden eğitimi savaşmak için kullanıyorlar. Bu çok üzücü!

BABA: Bu pencereden bakarsan haklısın. Ama milli kültür sadece spordan oluşmuyor. Çok güzel ve lezzetli yemeklerimiz, kıyafetlerimiz ve günlük hayatta kullanmaya devam ettiğimiz zenginliğe sahip gelenek ve göreneklerimiz var. Bu konuları da ödev konusu olarak seçebilirsin. Sen biraz daha düşün. Ben sana her türlü yardım ederim.

Asya proje konusunu seçmişti artık. Babasıyla beraber unutulmuş bir çocuk oyununu yeniden çocuklara oynatacaklardı. Çok heyecanlandı. Erken- den uyumak istedi. Sabah proje konusunu hemen öğretmenine anlatmak istiyordu.

Asya sabah erken saatte okula gidince proje konusu hemen söylemek istemedi. Sevil öğretmenin vereceği tepkiyi merak ettiğinden başka bir soru sorarak konuya girmek istedi.

ASYA: Öğretmenim kondisyon nedir? Beden eğitimi ile ilgisi var mı?

SEVİL ÖĞRETMEN: Kondisyon daha güçlü olmak için insanların yaptığı fiziksel aktivitelerdir. Hareketi hareket yaparak yani tekrarlayarak öğre-

nince bu da beden eğitimi oluyor. Sizler için okullarda uygulanan beden eğitimi dersleri sayesinde hem beden gelişiminiz sağlanıyor hem de iyi bir kondisyona sahip oluyorsunuz.

ASYA: Öğretmenim biz de asker mi oluyoruz bu dersi yapınca?

SEVİL ÖĞRETMEN: Bu soru nereden çıktı?

ASYA: Babam sporu en çok askerler kondisyonlu olsun diye yaparlarmış diye söyledi.

SEVİL ÖĞRETMEN: Yanlış söylememiş ama sen ya konuyu tam anlamadın ya da baban başka bir konuyu anlatmak istemiş olabilir.

Biz Türkler Orta Asya'dan geldik. Asya senin ismin aynı zamanda dünyanın en büyük kara parçasının adıdır. Çok geniş topraklarda yaşarken atlara en iyi bizim atalarımız binerdi. Maharetleri vardı ama bunun için sürekli antrenman da yaparlardı. Düşmanın ne zaman saldıracağı belli olmazdı o zamanlarda. Zorlu coğrafyada büyüdükleri için

çocuklar da kendilerinden çok büyük insanlarla yarışabiliyorlardı. Eğlence için bile oynadıkları oyunlar aynı zamanda savaş aletleriyle yapılıyordu.

ASYA: Tepük gibi mi öğretmenim?

Sevil Öğretmen tebessüm ederek cevap verdi.

SEVİL ÖĞRETMEN: Bence sen proje konunu seçmişsin.

Asya evet anlamında kafasını salladı sevinçle gülümseyerek.

“Onun için mi bu soruları peş peşe soruyorsun. Ben de tepükü merak ettim. Çok güzel bir proje olacak. Proje konun şimdiden hayırlı olsun.” diye devam etti öğretmeni.

Asya eve döner dönmez babası ile internette bilgi toplamaya başladılar.

Araştırmaya başlayınca tepük gibi başka çocuk oyunlarının da var olduğunu öğrendiler. Anadolu Selçuklu döneminde müngüz müngüz, karaguni, çenğli menğli, aşık oyunu, büzüşmek, köçürme oyunu, ütüş, ceviz oyunu, kayak, çelik-çomak, bebek oyunu

ve tabii ki tepük de varmış. Oyunların tamamı aslında günümüzde de değişik isimlerle oynatılıyormuş.

ASYA: Tepükün günümüzde oynanan başka ismi var mı?

BABA: Tepüke en yakın olanı oyun anlaşılan futnet oyunudur. Çekya, Macaristan ve Romanya başta olmak üzere Orta Avrupa'da çok yaygın. Bence Büyük Hun İmparatoru Atilla bu oyunu Türkler Anadolu'ya gelmeden çok daha önce Avrupalılara öğretti. Ama kullanılan top üzerine biraz çalışmalıyız. İçi şişirilmiş toplar ile oynamak daha mantıklı ama eski dönemlerde oynanan tepük topu dökme demirin etrafını keçi derisiyle çevirip biraz yumuşatılması sağlanarak üretiliyormuş. Bu konu çok önemli ve bunun için detaylı bir araştırma yapalım. Bu konuda en doğru bilgiyi top müzesinde buluruz.

Ertesi gün Darıca'da bulunan 'Top Müzesi'ne gidildi. Tanıdık toplar hemen Asya'nın gözüne çarptı. Futbol, basketbol, voleybol, tenis ve hentbol toplarını hemen tanıdı ama onlarca top vardı ve her biri ayrı ayrı branşlara aitlerdi.

ASYA: Ne kadar çok top çeşidi varmış! Bizimkisi hangisine benziyor acaba?

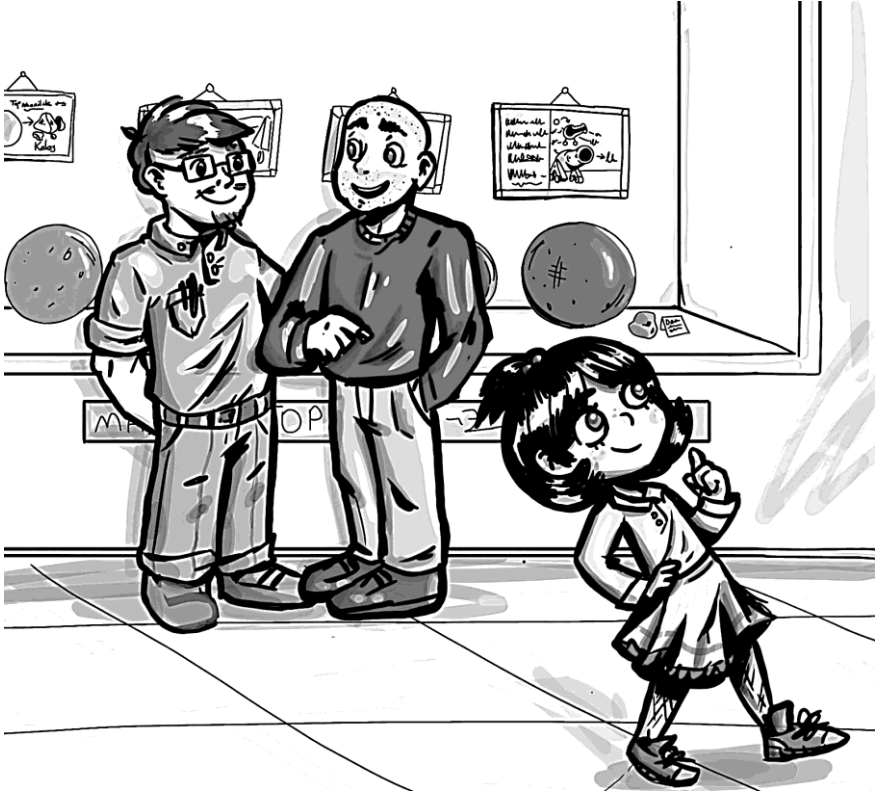
BABA: Kafan mı karıştı Asya? Birazdan tüm sorularına cevap verecekler.

Müzenin kurucusu, spor müdürü Özhan misafirlerini gezdirdi. Toplarının hepsini anlattıktan sonra E-Spor Odası'na da gidildi. Bilgisayarda oynanan oyunların hem kurallarının olduğunun hem de bunun için takımlarının kurulduğunu öğrendiler. Sanal oyunların disipline edilmiş ve kurallara bağlanmış versiyonlarını da oynattılar onlara. Dünyada çok yaygın olarak oynatılan birçok oyunun Türk yazılımcılar tarafından geliştirildiğini duyunca Asya çok sevindi.

ÖZHAN BEY: Gördüğün gibi topların hepsi içi şişirilmiş toplar değil. Golf, çim hokeyi, bocce ve bowling topları sert maddelerden yapılmıştır. Rugby topu gibi tam yuvarlak olmayan toplar da vardır. Yani her topun ayrı oyuncusu ve ayrı seveni var. Dünyada da sevilen sporlar hem daha çok biliniyor ve hem de daha yaygın olarak oynanıyor.

ASYA: Ben de babamla birlikte eski bir oyunu yeniden canlandırmak istiyorum. Kurallarını koyunca oynatmaya başlayacağız. Bizim oyunumuz da dünya çapında sevilen bir spor olabilir o zaman.

ÖZHAN BEY: Sen yaparsan eminim ki çok beğenilir ve sevilir. Güzel işler yapacağınızdan hiç kuş-
kum yok ama günümüz insanının beklentilerini de göz önüne alın. Yani herkesin kolay ulaşabileceği ve eğleneceği kurallarınız olsun. Günün birinde yok olup gitmesin.

ASYA: Tepük oyunu gibi sizin sanal oyunlarınız da bir gün unutulabilir. Şimdi benim içime bir kuşku düştü. Şimdiye kadar sevilmediği için mi acaba tepük oynanmadı.

Babası araya girdi:

- Olur mu kızım? Tepük halen oynanıyor. Orta Asya'da, Kore'de, Çin'de ve daha birçok ülkede değişik isimler ile değişik top ölçüleriyle oynandı ama Anadolu topraklarında sadece unutulmuş.

ASYA: Bu toplarda yani Anadolu'muzda oynanan tepük oyunu ve topu diğerlerinden değişik miydi? Bizim en güzel ve sevilecek tepük topunu yapmamız lazım. Bitirince burada sergileyelim mi Özhan amca, dedi Asya.

ÖZHAN BEY: Tabi ki Asya. Siz yapınca buranın en baş köşesine yerleştireceğiz. Şimdiden yerini boşalttım. Bizim milli sporumuz sonuçta. Sen nasıl büyük bir iş başaracağını, şimdiye kadar neden düşünemediğimizi bize hatırlattın. Gurur duyulacak bir iş yapıyorsunuz. Şu an çok gençsin ama seni tarih kitapları yazacak.

Özhan Beyin söyledikleriyle Asya daha da gururlandı. Raflarda dizili topları daha dikkatlice incelemeye devam etti.

ASYA: Sırada hangi müze var baba?

BABA: Okçular Vakfı Müzesine de gideceğiz.

ASYA: Ama biz tepükü inceliyoruz. Okçuluk ile ilgili müzede ne bulabiliriz ki?

BABA: Okçular Vakfı sadece okçuluk branşı ile ilgilenmiyor. Geleneksel tüm sporlarımızı inceliyor. Büyük bir arşivi ve kütüphanesi de var. Misyonu çok geniş. Okçular tekkesinde kurulduğu için, adı sadece Okçular Vakfı kaldı. Orada uygun bir kaynak bulamazsak, Millet Yazma Eser Kütüphanesi'ne de gidebiliriz.

ASYA: Okçular Vakfı nerede?

BABA: İstanbul'da kızım. İstanbul biliyorsun ki dünyanın kültür başkenti seçilmişti. Tepük oynanmış ise mutlaka İstanbul'da da oynanmıştır. Tepük ile ilgili herhangi bir ip ucu varsa yine mutlaka İstanbul'da izleri vardır.

ASYA: Tepük Anadolu'da çok az bir süre oynanmış ve yok olmuş. Peki, Orta Asya'daki Türkler de mi bıraktı bu oyunu?

BABA: Biz oyunun halen Orta Asya'da oynandığını biliyoruz. Uygur Türkleri bu oyunu değişik isimlerde oynamaya devam ediyor. Uygur ne demek biliyor musun?

ASYA: Bilmiyorum ama Uygur bir devlet mi yoksa?

BABA: Şu an bağımsız bir devletleri yok ama Çin Halk Cumhuriyeti içinde bir bölge olarak büyük bir coğrafyada önemli bir kültür medeniyetine sahipler. Uygur'un anlamı "Uygar" demek. O dönemde dünyanın en gelişmiş medeniyetlerine ev sahipliği yapan bir bölgeden bahsediyorum ve atalarımız ile ne kadar gurur duysak azdır. Bizim kültürümüzden faydalanan komşu ülkelerde de bizim tepük oyununa benzer oyunlar görülüyor.

ASYA: Hangi ülkeler neler yapmış?

BABA: Mesela Çinliler ortası delik demir paraları birbirine tutturarak tepük benzeri bir top yaparak oynamışlar. Güney Kore'de jegi-chagi denilen benzer bir oyun var. Bizden beşyüz sene sonra ortaya çıkmış ve şimdilerde günümüz şartlarına uygun olarak kurallar belirleyip adını da jokgu koymuşlar.

ASYA: Şimdi ne yapıyorlar bu sporun devamı için?

BABA: Güney Koreliler bu oyunu hiç kaybetmediler. Günümüzün sağlıklı spor koşullarında bir file ile ikiye ayrılmış sahada oynuyorlar ve belli ölçülerdeki içi şişirilmiş toplar ile yine oynamaya devam ediyorlar. Bizim de aynı Güney Koreliler gibi tarihi sporumuza sahip çıkmamız lazım.

ASYA: Baba sen bu ülkelere gittin mi?

BABA: Bu iki ülkeye gitmedim ama ben üniversitede okurken Moğolistanlı arkadaşlarım vardı. Onlara tepük oyununu sorduğumda çok sevinmişlerdi. Onlarda bu oyunun kendilerinin geleneksel oyunları olduğunu söylemişlerdi. Fakat sert bir madde olduğu

için ayak bileklerine ciddi zararlar verdiğini ve bundan dolayı yakın zamanda yasaklandığını söylemişlerdi.

ASYA: Şimdi zarar veriyorsa eskiden de zarar veriyormuş demek ki. Neden o zamanlarda yasaklanmamış. Ya da yasaklandığı için mi unutuldu?

BABA: Güzel soru ama bunun sadece bir cevabının olduğunu düşünmüyorum. Eski zamanlarda insanlar güçlü olmak zorundaydılar. Oynadıkları oyunlar da onları zorlamalıydı. Ayaklarına alacakları darbelere karşı mukavemet güçlerini belki de bu sayede arttırmışlardır. Demir de sağlam bir madde. Yapılan bir oyun aletinin uzun yıllar dayanması gerekiyordu. Günümüz spor branşları ile kıyaslamak doğru olmaz. Döneminin şartlarını iyi bilmek lazım.

ASYA: Hem hızlı olacaksın hem sağlam olacaksın hem de kabiliyetli. Ama futbol ile aynı sanki!

BABA: Çok da farklı değil. Futbolun mantığı da aynı. Düşün mesela. Eski zamanlarda şehirleri korumak için yüksek kaleler ve surlar yapıldı. Kaleleri düşürmek için o zamanın icadı olan top mermileri kullanılırdı. Kaleye ne kadar çok isabet ettirirsen

kale duvarı zayıflar. Futbol maçlarında da ne kadar çok topu kalenin içine geçirirsen attığın goller sana avantaj sağlar. Eskinin savaşı şimdinin maçı oldu. Eskinin askeri günümüzün futbolcuları oldu. Boks, güreş, karate, judo, wushu vb yüzlerce savunma sporları kurallara bağlanarak geliştirildi ve bu sayede günümüzde milyonlarca kişi bu sporları yapmaya devam ediyorlar.

ASYA: Keşke günümüzde hiç savaş olmasa da insanlar sporla birbirlerine üstün gelmeye çalışsalar...

“Keşke” dedi babası da.

ASYA: Baba, günümüzde tepük oynayanlara ne diyeceğiz? Halen kuralları yok. Oyuncu mu, sporcu mu yoksa başka bir isim mi olur? Mesela benim aklıma “Tepükçü” geldi.

BABA: Tam da doğru ismi buldun. Tepükçü güzel oldu. Zamanla herkesin kulağı da bu isme alışır. Diğer taraftan baktığımızda ayrı görünseler de sporun oynanış mantığı hep aynıdır. Tepük hakkında eski kaynaklarda teperek oynatıldığı yazıyor. Eskinin zor şartlarına göre bence makul bir oyun aracı. Eski

kaynaklarda topun özellikleri anlatılıyor. Bizde bunları günümüz şartlarına göre insana zarar vermeyecek kurallarda oynattıracağız. İki türlü tarih yazıyoruz. Birincisi unutulmuş bir oyunu günümüze taşıyoruz. İkincisi ise eskisinden esinlenerek aslında yeni bir oyun geliştiriyoruz.

ASYA: Baba ben çok heyecanlandım ama kural koymak kolay mı? Biz yapabilir miyiz?

BABA: Tabi ki koyabiliriz. Fakat bu işi bilenlere daha çok danışmamız lazım. Mesela futbol bir anda bu duruma gelmedi. Eskiden futbolu kimi eliyle oynuyordu kimileri de sınırsız oyuncu sayısı olabiliyordu. Cambridge Üniversitesi oyunun ana kurallarını koydu. Yani sözde konuşulan ve uygulanan kuralları yazılı hale getirdi. Değişkenlik gösteren kuralların hepsini bir standarda kavuşturdu. Şimdi de benim de çalıştığım Kocaeli Üniversitesi "Tepük Oyunu"nun kurallarını koyacak.

ASYA: Kuralları olan ve oyuncularına tepükçü diyebileceğimiz bir oyunuz mu olacak yoksa oynanan başka bir oyunla mı birleştirilecek?

BABA: Benim gördüğüm kadarıyla yine bu spora en yakın günümüz branşı “Futnet”tir. Türkiye’de ayak tenisi olarak da biliniyor. Yarın Gazanfer Bilge Salonu’nda antrenmanımız var. Bu sorunun cevabını ve kararımızı orada veririz. Bu dersi alan üniversite öğrencilerimiz için de iyi bir tecrübe olur. Araştırma Üniversitesi olduğumuzdan bu tür sosyal projeleri de değerlendiriyor ve geliştiriyoruz.

ASYA: Sosyal ne demek baba?

BABA: Toplumsal sorunlara çözüm bulmak için yapılan faaliyetlerdir. Biz de seninle bu sorunun düzeltilmesi için gayret göstereceğiz.

Ertesi gün babası Asya’yı da yanına alıp spor salonuna gittiler birlikte. Oyuncu olarak Özcan, Ata, Yusuf, Eyüp ve Enes sahada hazır bekliyordular.

ASYA: Voleybol filesini neden aşağı indirdiniz? diye sordu salonda bekleyenlerden birine.

“Burası futnet oyun sahası. File yerden sadece 110 cm yükseklikte olur, diye cevapladı Özcan adındaki sporcu.

BABA: Özcan benim çocukluk arkadaşım Asya. Milli takımlar genel kaptanıdır. Kendisi eski profesyonel futbolcudur aynı zamanda. Şimdi de futnete yöneldi. Kamp çalışmalarını yürütmek için buraya geldi. Çin'de yaşıyor kendisi.

ASYA: Çin'de de tepük oynuyorlar mı Özcan amca?

ÖZCAN: Tepük'e çok benzeyen başka bir oyun var. Bu oyunun ilk Çin'de oynandığını biliyoruz. En azından kaynaklarda böyle yazıyor. Türkler göçebe yaşadıklarından ve yazıya geç geçtiklerinden bir çok bilgiyi sadece Çin kaynaklarından öğreniyoruz.

ASYA: Bu oyunu sadece Türkler oynamamışlar mıydı?

ÖZCAN: Bu oyun çok geniş bir coğrafyada oynandı. Kültürler arası etkileşim mutlaka olmuştur. Belki ilk Türkler oynamış da olabilir ama Çinliler yazdığı için bizler bu oyunu ilk oynadığı yer olarak Çin'i biliyoruz. Önemli olan kimlerin geliştirdiği ve bu konuda çalıştığıdır. Sonuçta başarı da çalışmaktan geçer.

ASYA: Ama bu oyunun adı tepük ve Türkçe bir kelimedir. Bence ilk bizler bu oyunu bulduk.

ÖZCAN: Haklı olabilirsin ama Çinliler çok çalışkan bir millet. Kültür zenginliği var. Birçok icat ve gelişim onlar sayesinde oldu. Sporla ilgili de birçok gelişme yine Çin'de olmuştur. Türklerle komşu bir ülke. Kültür paylaşımı olabilir ama Çince bu oyunun adı "jianzi"dir.

BABA: Azerbaycan'da, Kırgızlarda, Türkmenlerde ve Uygurlarda, çipolik, lānga, para ve tepküc olarak değişik isimler almış. Değişik lehçelerde de tebek, teveg, tevek, tewik, tepküc. Yani bir oyun standardı olmamış ve isimde de çeşitlilik var. Bu da çok normal. Geniş bir coğrafya ve bizim tarihi kaynaklarımız çok daha sonra yazılmış. Bence burada bir sorun yok. Şimdi "tepük"e en çok benzeyen "futnet"e başlayalım.

ASYA: Futnet kaç kişiyle oynanıyor?

ÖZCAN: Birer oyuncu ile oynandığı gibi, iki ve üç kişilik takımlarla da oynanabilir.

ASYA: Hımm, peki futnet nasıl oynanır?

BABA: Gördüğün gibi spor salonlarında oynatılıyor. Biraz tenise benziyor biraz da voleybola. Fakat futbolcu kabiliyeti gerektiriyor. Maç servis atışıyla başlıyor. Top bir defa yere değebilir. Havada en fazla üç pas yaparak karşı sahanın içine atmalısın. Elinle veya kolunla dokunmamalısın. Baş, omuz veya vücudunun başka yerleriyle dokunabilir, topa müdahale edebilirsin. On bir sayı alan o seti kazanır. Sonra oyuncular sahadaki yerlerini değiştiriyor. Bu şekilde üç setin ikisini kazanan maçı kazanır ve yeni rakipler ile oynar.

ASYA: Topunuz aynı futbol topuna benziyor.

ÖZCAN: Evet benziyor ama bu top biraz daha hafif ve köşegenseldir. Ayak bileğini incitmesin diye. Ben şimdi milli takımı seçeceğim. Sen de bizi tribünden dikkatlice izle. Bana yardımcı ol, hangimizin daha iyi oynadığını söylersin.

ASYA: Hımmmm, dedi... Bu önemli görev bana mı verildi şimdi?

ÖZCAN: Tam olarak öyle olmasa da bu projenin yürütücüsü sensin. Bu görevini sen aldığın için baban da senin sözünü mutlaka dinler.

Kocaeli Üniversitesi futnet spor branşının gelişmesi için sürekli öncülük etmişti. Seçmeli ders olarak okutulan bu ders sayesinde Milli Takım sporcularının neredeyse tamamı üniversite öğrencilerinden oluşuyordu. Asya tribünden antrenmanı izlerken yanında oturan seyirciler, aynı zamanda milli takıma girmeye çalışan sporculardı. Asya kafasındaki sorular için yanındakilerle konuşmaya başladı:

ASYA: Sizler tepükçü müsünüz?

Herkeste bir gülümseme oldu. Ona en yakın oturan Ata cevapladı:

- Sporcu, futnetçi veya futbolcu musunuz sorularını duymuştuk ama tepükçü bizim için güzel bir isim oldu. Biz futnet spor branşını hem oynuyoruz hem de Türkiye’de yaygınlaşması için çalışıyoruz. Spor tarihi dersinde öğrendiğimiz tepük içinde birlikte ne yapabiliriz diye çalışıyoruz aynı zamanda. Eğer başarabilirsek tepük sporunu önce Türk Dünyası’na ve sonrasında tüm dünyaya yaymak istiyoruz. Futnet ile çok benzerliği var. Aslında bu benzerlik

bizim için bir avantaj. Bunu iyi değerlendireceğiz inşallah.

ASYA: Tepükün kuralları yok ama.

ATA: Biz de bunun için çalışıyoruz. Tepükün aslına uygun kuralları için elimizdeki en iyi örnek spor branşı futnettir. Tepük eski oyunumuz ama geleneksel hale getiremediğimiz ve günümüze taşıyamadığımız bir oyun. Senin sayende bizim bir adımız oldu. Hepimiz tepükçüyüz. Tepük için gelişim devam ediyor.

Antrenmandan çıkan Özcan da yanlarına gelip sohbeta katılmıştı:

- Gazetelerde maçın tepükçüsü, yılın tepükçüsü gibi manşetleri görür gibiyim. Buradaki herkes samimiyetle çalışıyor. Asya da bizim bir takım arkadaşı-mız oldu. Eğer başarabilirsek eski bir oyunumuz olan Tepük de milli bir spor branşımız olacak.

Tribündeki şakalaşmalar ve gülüşler sahadaki oyuncuların da dikkatini çekmişti. Asya'nın gelişi herkese moral olmuştu. Birden herkes "En büyük Asya bizim Asya" diye tezahürat yapmaya başladılar. Bu moralle antrenman da sona erdi.

Antrenman bitiminde İzmit Küçük Sanayi Sitesi'ne gidildi. Dökme demirden bin yıl öncesinin topunu üreteceklerdi. Hamidiye Makinaları yazan üretim yerine gelmişlerdi. Zihni bey karşıladı Asya'yı ve Babasını. Yılların demir ustası Osman Usta da yanlarına geldi.

Babası ustaya selam verip onunla tokalaştı ve kısaca olaydan söz ettikten sonra:

BABA: Bizim elimizdeki bilgi ve dokümanlar bunlar Osman Usta. Resimde gördüğün demir topunu bizlere yapabilir misin? dedi.

Osman Usta elindeki belgeleri alıcı gözüyle iyice inceledikten sonra:

- Demir sert bir maddedir ama hassastır da. Sıcaklığını iyi ayarlamalısınız yoksa yaptığınız malzeme çöp olur dedi. Ben daha önce de duymuştum tepük oyununu. Ama günün birinde topunu üreteceğimizi düşünmemiştim, diye de ekledi.

ASYA: Sizin zamanınızda da oynanıyor muydu tepük oyunu?

OSMAN USTA: Yok yavrum. Bizden de çok çok eski bir oyun bu. Milli değerlere sahip çıkmak hepimizin görevi olmalı. Kalıbı hazırlamıştık zaten. Biz döküm işlemine başlıyoruz. Güvenliğiniz için bizi biraz uzaktan izleyin.

BABA: Dökümden elde edeceğimiz topun yanında teknolojiden faydalanıp modern tezgâhta ve bilgisayar destekli şekil vereceğiniz örnek başka toplarda yapacağız.

OSMAN USTA: Bir yanlışlık olmasın! Top derken bize verdiğiniz örnek şekiller yarım bir küre şeklindedir. Hem saf demir değil, kurşun demir dökümleri değil mi?

BABA: Evet, evet. Orijinal topları üretiyoruz ve onlar aslına uygun olmalı. Ortası delik bir yarım küre biçiminde olacaklar. Geçmişte de böyle üretmişler.

OSMAN USTA: Eskiler aslında çok mantıklı iş yapmışlar. Bu demire hiçbir şey olmaz. Üzerine dikilecek deriler eskiyip yıpransa bile topun ana gövdesi sürekli sağlam kalacak.

Dökümü yapılan demir topların kalıptan çıkarılması ve soğuması için bir müddet beklenildi. Aynı anda birkaç top çıkarılmış ve tezgâha özenle konu olmuştu. Asya toplardan daha çok babasını izliyordu. O topları eline alıp dikkatlice ve heyecanla incelerken duygulanmış ve gözleri dolmuştu. Bu Asya'nın dikkatinden kaçmamıştı. Baba boğuk bir sesle;

- Haklısın usta. Şişme toplar bir süre sonra ya patlar ya da orijinal şeklini kaybeder. Şimdi bizim bu demir topları hemen giydirmeliyiz. Bizim buradaki işimiz bitti. Teşekkür ederiz Osman Usta. Emeklerine ve ellerine sağlık.

ASYA: Teşekkür ederiz Osman Amca. Bunlar bizim ilk tepük toplarımız oldu.

OSMAN USTA: Asıl ben sizlere teşekkür ederim. Benim çok önemseydiğim ama zaman ayıramadığım milli değerlerimiz için bir şeyler yapabildiysek ne mutlu bizlere.

Üzerine keçi derisini dikmek üzere Başiskele Halk Eğitim Merkezi'ndeki dikiş, giyim ve oyuncak tasarım atölyesine gidildi. Kurs öğretmeni Emel Hanıma ellerindeki tepük topunu gösterdiler. Öğretmen getirilen bu sıra dışı topu alıp biraz inceledikten sonra:

- Adını da hiç duymadığım bir oyun materyalini yapacağım hiç aklıma gelmemişti. Keçi derisi hem dayanıklıdır hem de rahat kullanım özelliği vardır. Demir üzerine dikilebilecek en doğru materyal bu olsa gerek.

BABA: Birkaç kat keçi kılını dikmek daha mantıklı olmaz mı? Topun sertliğini ne kadar azaltsak sanki daha iyi olacak. Elimizdeki malzemeler yeterli midir?

ÖĞRETMEN: Yıllarca spor malzemesi ve oyuncacı tasarlardım. Bu konuda en sade malzemeler aslında en kullanışlı ve faydalı malzemeler olmuştur.

Eskiler işini biliyormuş. Elimizde zaten fazla demir toplar var. Her birine farklı katmanlarda ve modellerde keçi derisini dikerim. Siz de en kullanışlı olanını seçersiniz ve onu çoğaltırız.

Asya öğretmenin dikişini dikkatlice izledi. Bu ilgiyi fark eden öğretmen de toplardan birinin dikişini Asya'ya yaptırdı. Öğretmen geleneksel Türk motiflerini ve günümüz futbol topu görünümlü desenleri önceden keçi derisinin üzerine işlemiştir.

ASYA: Hem dökme demirin üstüne dikilenler hem de modern üretim demir topların üzerine dikilenlere günümüz toplarının şekillerinin verilmesi

bence çok güzel oldu. Hayal ettiğimden daha güzel oldular. Elinize sağlık Emel öğretmenim.

ÖĞRETMEN: Umarın istediğiniz gibi olmuştur. Beni de bu heyecanınıza ortak ettiğiniz için asıl ben teşekkür ederim.

BABA: Uzun yıllar sonra üretilen ilk tepük topları artık elimizde. Bu işi beraber başardık kızım. Şimdi de bu oyunu uzun yıllardan sonra ilk oynayan kişiler olmaya hazır mısınız? Baba ve kızı karşılıklı ilk maçımızı oynayalım mı?

ASYA: Oynayalım tabii ki. İlkleri yaşamak gurur verici bir duyguymuş. Teşekkürler babam. Teşekkür ederim tüm emek veren herkese.

O gün baba kız evinin bahçelerinde doya doya tepük teptiler.

Asya, öğretmen ve arkadaşlarıyla da oynama hayali ve sevinciyle o gece tam uyumadan sabahladı.

Unutulan eski bir ata sporumuz olan tepük çocuk oyununu yeniden yaşatmak ve günümüz çocuklarına sevdirmek için hazırladık bu kitabı. Günümüzde FUTNET olarak karşılık bulan bu oyunun geniş kitlelere ulaşması için, başta okullardaki öğretmenlerimizin katkıları olmalı.

Bu oyunun da diğer geleneksel sporlarımız gibi sahiplenilmesini temenni ediyor, birlikte güzel bir gelecek diliyoruz.

Bu kitap, **Kocaeli Büyükşehir Belediyesi** ve **Kocaeli Kent Konseyi** desteği ile **Yerel Destek Programı** kapsamında hazırlanmış olup içerik tamamıyla **FUTNET Derneği** sorumluluğu altındadır ve **Kocaeli Büyükşehir Belediyesi** ve **Kocaeli Kent Konseyi**'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

 lizyayinlari

 lzyynlr

 www.lizyayinlari.com

978-625-6013-29-2

9 786256 013292